

Beelden zeggen meer dan woorden - een stappenplan

BRON: Expertisecentrum Kinderopvang, 2023

Deze tool kun je gebruiken om met pedagogisch medewerkers in gesprek te gaan over een of meerdere hoeken op de groep. Met behulp van foto's en het daadwerkelijk in die speelhoek zijn, gaan de pedagogisch medewerkers met elkaar in gesprek over die hoek: wat zien en ervaren ze? Het gesprek leidt tot concrete ideeën over verbeteringen van de betreffende speelhoek.

VOOR WIE

Pedagogisch coaches, pedagogisch medewerkers en leidinggevenden

DOEL

Het doel is om pedagogisch medewerkers bewust na te laten denken over de inrichting van de (speel)ruimte.

WAT

De bedoeling van deze tool is dat pedagogisch medewerkers zich inleven in de ervaringen van de kinderen op verschillende plekken in de ruimte. De tool bestaat uit vier stappen.

1. De eerste stap is het (laten) maken van foto's van een of meerdere hoeken op de groep.
2. Deze foto's worden vervolgens onder de loep genomen in de desbetreffende hoek. Daar gaan de pedagogisch medewerkers met elkaar in gesprek over de gemaakte foto's: wat zien en ervaren ze? Door daadwerkelijk in de hoek te gaan zitten, beleven ze de hoek echt zelf.
3. In de derde stap zoek je de verdieping op en zet je de pedagogisch medewerker(s) aan het denken over de mogelijkheden binnen de hoek.
4. In de laatste stap gebruik je vragen om de tips en tops boven water te krijgen om concreet te maken welke aanpassingen direct effect kunnen hebben op de groep. Iedere stap kent een of meerdere varianten waarmee je de werkvorm verder kunt uitbreiden.

→ Met welke hoek begin je?

Het meest effectief is waarschijnlijk om één hoek tegelijk te doen, maar je kunt meerdere hoeken per keer doen. Je kiest als coach of als pedagogisch medewerker(s) zelf met welke hoek(en) je begint. Je kunt kiezen voor een hoek waar kinderen niet vaak spelen, de materialen niet aantrekkelijk zijn of niet speelklaar staat. Of juist voor een hoek waar je tevreden over bent, zodat hiervan te leren is voor de andere hoeken.

→ STAP 1

Vorbereiding

- (a.) Maak foto's van verschillende hoeken op de groep of vraag pedagogisch medewerkers om foto's te maken.
- (b.) Verzamel foto's van hoeken op een andere locatie of zoek online naar foto's ter inspiratie. Deze foto's zorgen later voor ideeën over en een voorbeeld van hoe een hoek ingericht kan worden.

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen, kan het verstandig zijn om foto's te maken vanuit verschillende perspectieven. Hier zijn enkele suggesties voor de perspectieven waaruit je foto's zou kunnen nemen:

- **Bovenaanzicht:** Maak een foto vanuit een hoger standpunt om het gehele speelgebied te overzien.
- **Volwassene-hoogte:** Neem een foto vanuit het oogpunt van een volwassene om te zien hoe de hoek eruitziet vanuit dat perspectief.
- **Kind-hoogte:** Fotografeer vanaf de hoogte van een kind om te begrijpen wat de kinderen zien en ervaren.
- **Laag bij de grond:** Neem foto's vanaf een laag standpunt, dicht bij de grond, om de details op dat niveau vast te leggen.

- **Ver weg met andere hoeken:** Maak foto's vanaf een afstand met verschillende hoeken om de relaties tussen objecten en de algehele opstelling te visualiseren.
- **Dichtbij speelgoed:** Maak close-upfoto's van specifiek speelgoed of items in de hoek om hun kenmerken en details beter te kunnen observeren.

Mogelijke variatie in stap 1:

- Maak eerst een foto van de hoek als alles is opgeruimd en daarna een foto van als de hoek speelklaar is gemaakt, bijvoorbeeld een beginnetje van een treinbaan.

→ STAP 2

Start met beelden

Dan is het nu tijd voor het samen zitten in de hoek die al eerder gekozen is. Nodig de pedagogisch medewerker(s) uit om samen plaats te nemen in de hoek. Pak dan in de hoek de foto's van de ruimte en van deze hoek erbij. Nu is het tijd om de foto's te bespreken en op zoek te gaan naar hoe de kinderen dit beleven. Pak er eerst één foto bij en bespreek wat opvalt: hoe voel en ervaar je de hoek?

Mogelijke variatie in stap 2:

- In plaats van alle foto's te gebruiken, kun je ook kiezen voor foto's vanuit specifieke perspectieven. Door bijvoorbeeld een of meerdere foto's te bespreken die van kind-hoogte zijn genomen.
- Bied ook foto's aan van andere locaties. Zo versterk je de onderlinge verbinding en laat je zien hoe anderen het aanpakken.

→ STAP 3

Vervolg van het gesprek

Het gesprek ben je al begonnen, je hebt een basis gelegd met het inleven vanuit het kind. Nu kan je vervolgvragen gaan stellen zodat je de pedagogisch medewerker(s) aan het denken zet over de mogelijkheden binnen de hoek.

- Word je aangezet tot spel? Krijg je zin om te spelen? Vind je alles wat je nodig hebt om je spel te spelen?
- Hoe is het materiaal aangeboden?
- Wat zou je als kind nodig hebben om tot spel te kunnen komen?
- Is de hoek ingericht waarvoor deze bedoeld is? Constructiehoek, fantasiehoek, rusthoek, enz.

Mogelijke variatie in stap 3:

- Maak gebruik van een casus door de medewerker(s) zich in te laten leven in een specifiek kind. Schets wat dat kind 'zoekt' in die hoek. Laat de pedagogisch medewerker(s) handelen alsof ze dit kind zijn.

Voorbeeld (BSO):

- Beeld je een kind in dat behoefte heeft aan rust. Dit kind wil even geen kinderen om zich heen en komt dus naar de leeshoek. Daar gaat het lekker zitten en krijgt zin om wat te lezen.
- Vraag dan de pedagogisch medewerkers om dit uit te voeren en bevestig hoe ze de hoek ervaren, hoe de bank of andere soort zitting zit, of er ook een boek is wat dit kind zou aanspreken, etc.
- Ga dan verder door te zeggen 'Beeld je nu in dat er nog 10 andere kinderen om je heen bezig zijn en er een pedagogisch medewerker aan een activiteit bezig is. Hoe zou dit kind deze hoek dan ervaren, is er genoeg rust? Kan het er vinden wat het zocht?'
- Gebruik dit soort casussen om ook in te zien dat een plek fijn kan zijn, maar dat de aanwezigheid van andere kinderen of volwassenen kan leiden tot een heel andere ervaring.

→ STAP 4

Verwerking

Dan is het nu tijd voor een samenvatting, actiepunten en concrete tips en tops over de hoek. Er zijn twee manieren om dit te bespreken. Dat kan met behulp van onderstaande vragen of via de tip en top kaartjes uit de bijlage. Voor de kaartjes gebruik je dezelfde vragen, maar die kun je per pedagogisch medewerker uitdelen, zodat ieder zijn eigen antwoorden opschrijft.

Mogelijke vragen voor **tops**:

1. Wat zorgt ervoor dat je wordt aangezet en gestimuleerd tot spel?
2. Wat vind je goed aan hoe het materiaal wordt aangeboden?
3. Is de hoek ingericht waarvoor hij is bedoeld? Waaraan merk je dat?
4. Wat wil je vasthouden in je groep?

Mogelijke vragen voor **tips**:

1. Hoe zou je nog meer gestimuleerd kunnen worden om tot spel te komen? Wat heb je nodig?
2. Zijn er kinderen in je groep waarvan je denkt dat ze bepaalde dingen in de hoek lastig vinden? Wat? En wat kun je aanpassen om aan hun behoefte tegemoet te komen?
3. Wat is nu de beste manier om dingen toe te voegen aan je groep?

BIJLAGE

Tip en top kaartjes 'Beelden zeggen meer dan woorden'

Bespreekpunten van foto 1:
TIP:
TOP:
Bespreekpunten van foto 2:
TIP:
TOP:
Bespreekpunten van foto 3:
TIP:
TOP: